

การวิเคราะห์พฤติกรรมของพยาบาลที่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

นางสาวเรวดี สือหงส์ลัคนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุตตรปริชญาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-579-964-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018226

i 15205654

**AN ANALYSIS OF NURSES' BEHAVIORS DURING NURSE-PATIENT INTERACTION
IN THE HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF
DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION**

MISS RAEWADEE LUEPONGLUCKKANA

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Nursing Administration Program**

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-579-964-5

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เรวัต ลือพงศ์ลีลลิตา : การวิเคราะห์พฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร (AN ANALYSIS OF NURSES'
BEHAVIORS DURING NURSE - PATIENT INTERACTION IN THE HOSPITALS UNDER
THE JURISDICTION OF DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 109 หน้า.
ISBN 974-579-964-5

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยใน
หอผู้ป่วยอายุรกรรม ในโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการ
ศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 30 คน โดยทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยใน
สถานการณการพยาบาล เกี่ยวกับการซักถามอาการหรือความก้าวหน้าของการเจ็บป่วย การให้การพยาบาล
ตามแผนการรักษา การดูแลเกี่ยวกับสุขวิทยาส่วนบุคคล และการให้ความรู้ด้านสุขภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมของพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย
ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ความเที่ยงของการสังเกตพฤติกรรม เท่ากับ .91
ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย ในสถานการณการพยาบาล เกี่ยวกับการ
ซักถามอาการหรือความก้าวหน้าของการเจ็บป่วย การให้การพยาบาลตามแผนการรักษา การดูแลเกี่ยวกับ
สุขวิทยาส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมในภาวะความเป็นพ่อแม่แบบช่วยเหลือ
2. พฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย ในสถานการณการพยาบาล เกี่ยวกับการ
การให้ความรู้ด้านสุขภาพ ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมในภาวะความเป็นผู้ใหญ่
3. พฤติกรรมของพยาบาล ขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 กับสถานการณการพยาบาล นั่นคือ ในสถานการณการพยาบาล เกี่ยวกับการซักถาม
อาการหรือความก้าวหน้าของการเจ็บป่วย การให้การพยาบาลตามแผนการรักษา และการดูแลเกี่ยวกับ
สุขวิทยาส่วนบุคคล พฤติกรรมของพยาบาล เป็นพฤติกรรมในภาวะความเป็นพ่อแม่แบบช่วยเหลือ ส่วนใน
สถานการณการพยาบาล เกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านสุขภาพพฤติกรรมของพยาบาล เป็นพฤติกรรมในภาวะ
ความเป็นผู้ใหญ่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต	ลายมือชื่อนิติ	1/๓๗ ลือพงศ์ลีลลิตา
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	จินตนา ยูนิพันธุ์
ปีการศึกษา 2534	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

C 286159 : Major Nursing Administration

Key Word : Nurses' Behaviors/Nurse-patient interaction

RAEWADEE LUEPONGLUCKKANA : AN ANALYSIS OF NURSES' BEHAVIORS DURING NURSE-PATIENT INTERACTION IN THE HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF DEPARTMENT OF MEDICAL SERVICES, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 109 PP. ISBN 974-579-964-5

The purpose of this research was to analyze nurses' behaviors during the nurse-patient interaction in medical units, hospitals under jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration. Research samples were thirty professional nurses, in which nurse-patient interactions in nursing situations related to asking patients about their symptoms and progress, providing medical care, providing personal hygiene care, and providing health education were analyzed. The research instrument, developed by the researcher and content validated by the nurse experts, was nurses' behaviors observation form. The observation reliability was .91. Research data were gathered through participative observation by the researcher.

The major findings were as followed :

1. The majority of nurses' behaviors during nurse-patient interaction in nursing situation related to asking patients about their symptoms and progress, providing medical care, providing personal hygiene care were the behaviors in the nurturing parent ego state.
2. The majority of nurses' behaviors during nurse-patient interaction in nursing situation related to providing health education were the behaviors in adult ego state.
3. The nurses' behaviors during nurse-patient interaction were statistically significant related at the .05 level to the nursing situations. Therefore, the nurses' behaviors in nursing situation related to asking patients about their symptoms and progress, providing medical care, providing personal hygiene care were the behaviors in the nurturing parent ego state, and the nurses' behaviors in situation related to providing health education were the behaviors in adult ego state.

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชา.....
สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา..... 2534

ลายมือชื่อนิสิต *โอสถ สอนพวง*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. Jintana*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา บุญพันธ์ุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตั้งแต่ต้นด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ. โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ บุปผาโชติ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ ผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล วชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ตลอดจนพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรม ที่ให้ความอนุเคราะห์และร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ และขอขอบคุณ เพื่อนๆ และน้อง ๆ ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียนในภาควิชาพยาบาลศึกษาทุกคน ที่คอยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เรวดี สือพงศ์สันตมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากร.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผลการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	83
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของพยาบาล จำแนกตามอายุ.....50 ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	
2. จำนวนและร้อยละของการปฏิสัมพันธ์ที่ได้จากการสังเกต.....51 จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาล	
3. จำนวนและร้อยละของการปฏิสัมพันธ์ที่พยาบาลและผู้ป่วย เป็นผู้ เริ่มต้น.....52 จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาลและจำนวนครั้งของการปฏิสัมพันธ์	
4. เวลาที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์แต่ละครั้ง จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาล.....53	
5. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย.....54 ในการซักถามอาการหรือความก้าวหน้าของการเจ็บป่วยและ การพูดคุยในเรื่องการดำรงชีวิตประจำวัน	
6. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย.....55 ในการให้การพยาบาลตามแผนการรักษา	
7. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย.....56 ในการดูแลเกี่ยวกับสุขวิทยาส่วนบุคคล	
8. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย.....57 ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพหรือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตน เป็น รายบุคคล	
9. แจกแจงความถี่ของพฤติกรรมของพยาบาลขณะมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย.....58 จำแนกตามสถานการณ์การพยาบาล	